№ 203

Доклад от Лазар Станев за дейността на левицата в БЗНС и финансовото ѝ състояние

[Виена], 4 март 1927 г.

Дейността на левицата в съюза след завръщането на другаря Тодоров[1] в България. Положението, което Тодоров остави при заминаването си, се бе изменило във време на неговото отсъствие[2]. Лицата набелязани, преди да замине, да образуват ръководен център, не бяха тъй както той ги остави. Л. Станев, интерниран в родното му село, бе му невъзможно да дойде в София да работи, нито пък върши словесна агитация. Другите лица Георги Йорданов и Дим. Гичев идват в София, но поради неуясненост в бъдещата дейност, изложена в Спогодбата между Тодоров [3] и др., поради неполучаването на тази спогодба, другарите остават да чакат в провинцията и вършат там словесна агитация при възможност. Поради липса на средства за тяхната издръжка и не идването на Спогодбата те се откъсват от Тодоров и почват всеки да работи самостоятелно, по своя инициатива, без да са представители на колективна дейност. Йорданов работи в Пазарджийски окръг, а Гичев – в Пловдивски.

В София остават Тодоров и М. Попов, които поставят началото на вестника. Главна работна сила в него – [М.] Попов, впоследствие за редактор остава другарят Д. Христов, под чието ръководство се редактира вестникът и до днес.

[1.] Началната дейност на вестника се състои във възвръщане отпадналия дух на другарите съюзни членове, отпаднал след априлските събития, които със своята жестокост ужасиха и изплашиха целия народ.

2. Борба с безпощадния правителствен терор, и неговата обща вътрешна и външна политика.

3. Пропагандиране идеите на Земеделския съюз и браненето на съюза от влиянието на десничарството.

4. Пропагандиране идеята за Трудовия блок.

Вестникът не може да си създаде широки връзки с дружбите поради липса на лични такива и нямане парична възможност да се остави специално лице, което да води кореспонденцията с другарите из провинцията, които са се обадили до редакцията с писма, в които хвалят списването на вестника и дават моралната си подкрепа на редакторите. Дължи се още и на липсата на организационен апарат, който едновременно със словесната си агитация ще създава връзки на дружбите с вестника и ще го разпространява. Немането на организационен апарат е причината за малкото разпространение на вестника в тираж и [за слабото му] влияние. Агитацията на вестника пред изборите за окръжни съветници даде малки резултати поради малкия му тираж, неполучаването му в селата. Същият резултат даде и при пропагандиране идеята за трудовите листи.

В тази пропаганда нашите другари, дружбени членове, взеха малко участие от съображение да не бъдат поставени в положение на гонени вътре в съюза.

Коалиционните листи на БЗНсъюз с буржоазните партии (демократи и

националлиберали) в изборите за окръжни съветници. Постоянното присъствие на съюза, състав: Томов, Омарчевски, Перчемлиев, Г. Марков и Д. Георгиев (последните трима непосредствени лица) издаде преди изборите окръжно, с което позволяваше на околийските събрания да работят в изборите заедно с Демократи, Стамболовисти и със специално разрешение на П[остоянното] присъствие с Н[ационал]либерали. Понеже официално П[остоянното] присъствие няма смелост да задължи дружбите да работят за коалиционни листи, понеже един от принципите на съюза гласи: „В политическите и изборни борби БЗНсъюз участвува винаги самостоятелно...", те засилиха единичната и обща словесна агитация, като за тая цел изпратиха свои хора из провинцията да агитират за коалицията, а в околийските събрания, които обсъждаха как да работи съюзът в изборите, самостоятелно или в коалиция, изпращаха специални хора да влияят на събранията със различни средства. Заблуждението на делегатите бе едно от най-ефикасните средства, изпращаха болшинство делегати, други изнудваха по различни начини да ги подкрепят и др. В края на краищата фалшифицираха доверието на делегатите в своя полза. Най-главните им мотиви в полза на коалицията бяха тези, че с тях З[емеделският] съюз ще се легализира, по-малко ще го преследват и ще се тури веднъж завинаги края [на] кървавите истъпления на властта, че правителството ще си отиде.

В болшинството съюзни членове съществуваше желанието да работят със самостоятелни листи, но въпреки техните желания на тях по един или друг начин бяха наложени коалиционните листи. Левицата и центърът не оказаха почти никаква организационна съпротива, понеже им липсваха организации и колективна съпротива. Положението на натрапване коалиционни изборни листи донесе апатия в дружбените членове, която те проявиха в предизборната агитация, в която бяха повечето пасивни. А членовете с по-слабо политическо съзнание вместо да гласуват за тези листи гдасуваха за Сговора, като разсъждаваха, че е по-добре да подкрепят Сговора отколкото националлибералите, родоначалници на фашистките истъпления. Резултатите от изборите усилиха негодуванието на дружбите, съюзните членове против П[остоянното] присъствие, главен виновник за коалиционните листи. Това негодувание използуваха лицата, които направиха преврат в съюза и се обявиха за Временното постоянно присъствие.

Как стана превратът и в какво се изразиха борбите на така нареченото Временно постоянно присъствие? От преди 9 юни членовете на Земеделския съюз негодуваха срещу Томов, за антисъюзната му дейност. Това обвинение на Томов се потвърди след 9 юни. Със своята статия във вестника му „Обнова" „Тиранина падна", отнасяща се за Стамболийски, наричането на 9 юни „светла дата", [той] завинаги скъса връзките си с масите на съюза.

Негодуването отново се разпали в съюзните членове след „априлските събития", в които загинаха първите хора на съюза. Болшинството от съюзните членове смятаха, че един от виновниците за убитите е Томов, и той стана кървав и опасен за тях, както и Русев[4]. Ако Томов остана след тези събития начело на Постоянното присъствие, това се дължи на терора, които той проявяваше в съюзния съвет върху отделните членове, като ги заставяше насила явно да гласуват за него. Освен това съюзните членове идваха по поръка, а не по избираемост и тези от тях, които бяха против него не смееха да му правят каквато и да е критика, само да ги не намрази. Че Постоянното присъствие е откъснато от масите на

Земеделския съюз явствува факта, че то не е проявило абсолютно никаква организационна дейност, а оставяше съюзните членове в положение на изолираност и мъглявост. „Земеделско знаме", органа на съюза, в списването си бе така блед и безидеен, че сдружените земеделци изгубиха вниманието, което имаха към него. Нито една статия против правителствения терор, нито един зов за организиране на дружбите се срещаше в него. Дружбите бяха изолирани напълно от П[остоянното] присъствие, затова работеха по своя инициатива и чакаха по-свободни времена, за да спасят съюза от вътрешните си врагове – Томов и сие, и изтикат съюза в по-активна дейност. В болшинството съюзни членове залегна дълбоко убеждението, че от Пост[оянното] присъствие могат да очакват само вреда, но не и полза за съюза. Това убеждение се изказваше не само в дружбените събрания, но и в околийските такива. Така един другар на околийско дружбено събрание, предизборно, каза: „Другари, нека не ни инересува как действува и какво работи Пост[оянното] присъствие. Вие още ли не сте се убедили, че от П[остоянното] пр[исъствие] можем да чакаме само пакост и злини за съюза. Оставете ги тях, да вършат каквото си искат, и нека ние тук сами обмислим как да се организираме и как да работим в околията". Това недоверие към П[остоянното] присъствие се манифестираше от много делегати в събранието. Така бе се създала здравата основа, на която можеше да се застане и води борба с Томовото П[остоянно] присъствие. Другарите, които замисляха идеята за преврата в съюза, уповавайки се само на това създадено положение всред съюзните членове се осмелиха да направят преврат и се обособят, като Временно постоянно присъствие. За да бъдат оправдани за в бъдеще за замислената акция, те използуваха конгреса на Земеделската Синдикална кооперативна централа, който стана на 18. XII. [19]26 год. Делегатите на конгреса са били предварително осведомени за тази акция, и одобрението на болшинството е било получено. Делегати са дошли по-дейни съюзни членове, а някои от тях са били членове на Управителния съюзен съвет, избран преди 9 юни. През дните на заседанията на конгреса делегатите, съмишленици на преврата, са се събирали на общи вечери и обмисляли как ще стане превратът. Александър Радолов – страхлив, колеблив и със схващания повечето десничарски отколкото центристки, стои в центъра на превратаджиите. Другите по-дейни лица са: Ал. Ботев – с авторитет в съюза, левичарски настроен, но без инициатива, малко активен и малко страхлив; Пешо Таков, бивш народен представител и идейно неустановен, десничарски настроен, но поблазнен за големство; Станко Златев – центрист и колеблив; Н. Рачев – десничар, но пък жаден за първенство и славолюбив; Д. Гичев – левичар, твърд в убежденията си и активен; Г. Йорданов – бивш народен представител, левичар, идейно установен и готов за борба с всички жертви. Имат симпатиите на повечето от съюзните членове: Хр. Тудовичин – левичар, бивш комунист, добър организатор и В. Димов, най-младият, с борчески дух, но идейно колеблив и неустановен, но непримирим враг на десничарството. Поканен е бил и другарят Тодоров за член на П[остоянното] присъствие, той е отказал да вземе участие, понеже е виждал в този преврат ръката на правителството и поставянето борбата не на идейна основа, а на лична, кариеристична.

П[остоянното] присъствие узнава за замислената акция и предупреждава съюзните членове, че се готви провокация и атентат против съюза, и ги предупреждава да пазят съюза от чакащата го опасност. След конгреса делегатите се събират на вечеря на 21 декември и взимат последните решения за правенето на преврата. В дебатите взимат всички участие.

На 22 с.м. сутринта, 6 души навлизат в съюзното здание, завзимат архивата и редакцията на съюза. Обявяват П[остоянното] присъствие за неуставно и провъзгласяват за такова друго П[остоянно] присъствие в състав: Ал.Радолов, Станю Златев, Ал. Ботев, Георги Йорданов и Д. Гичев. Радолов като идва сутринта, вместо да си заеме мястото в П[остоянното] присъствие, неодобрява този начин на преврат, макар че взима живо участие в подготовката му, осъжда го, и поканва Томов да си завземе мястото. Същото нещо прави и Ст.Златев. Старото П[остоянно] присъствие отново си завзима мястото и акцията се смята за пропаднала. С тези демонстрации Радолов си прави лична политика. След два дена излиза нов вестник „Земеделско знаме" под редакторството на Ботев, като орган на Временното постоянно присъствие на БЗНСъюз. Останалите трима членове от превратаджийското П[остоянно] пр[исъствие] след напускането на Радолов и Златев попълват числото си с Н. Рачев и Пешо Таков, обявяват се за Временното постоянно присъствие и отпочват борбата с П[остоянното] присъствие начело с Томов. Веста за образуване на Временното п[остоянно] п[рисъствие] се посреща с радост от дружбените членове на малка част от дружбите, други посрещат тази новина с болка, боейки се, че съюзното единство е в опасност. Някои дружби взимат резолюции в подкрепа на Временното п[остоянно] присъствие, други – резолюции за помирение, а болшинството от дружбите не взимаха страна в тези борби. Някои дружби подкрепиха и П[остоянното] присъствие, но те бяха съвсем малко. Борбата се затегна. Водеше се изключително само чрез вестниците. Вестникът на Временното П[остоянно] присъствие започна излизането си като ежедневник с два пъти по-голям формат от другия, който излизаше 3 пъти седмично.

Томовото П[остоянно] присъствие обяви Временното за провокаторско, единофронтовско, а хората му последователи на Грънчаров и Петрини и се усъмни в източниците, от които им идваха средствата. За такъв източник посочиха Н. Атанасов и болшевиките. Борбата още от начало се водеше на лична почва, а покъсно стана вулгарна такава. Средствата за нея не се подбираха. Томов правеше различни донесения за тях пред властта. За да не би правителството да повярва на Томовите донесения, Временното п[остоянно] присъствие побърза да се реабилитира пред правителството като даде редица съобщения във вестника, че те са за монархическото управление, въпреки, че съюзният устав повелява противното. Дадоха една статия под заглавие „Долу единния фронт". Не казаха нищо за коалиционните листи и не писаха ни[то] дума против насилничествата правителствена политика. Тези им безидейни борби убиха симпатиите, които имаха в дружбите, и последните спряха своите резолюции, с които им даваха подкрепата си. Томовото П[остоянно] присъствие на 18 януари т.г. свика Съюзен съвет, за да се справи с борбите на самозваното П[остоянно] присъствие. Временното п[остоянно] присъствие не призна за уставен този Съюзен съвет, защото част от членовете му бяха назначени от Томов, а не избрани от околийските събрания. Въпреки че не признава този Съюзен съвет за законен, членовете на Вр[еменното] п[остоянно] присъствие взеха участие в него. На трима души от Вр[еменното] п[остоянно] присъствие Съюзният съвет им отне думата, понеже те не изнесоха нито едно идейно обвинение против Постоянното присъствие, а само лично такова. Изключение направи другаря Г. Йорданов, който бе най-внимателно изслушван и изпроводен с акламации от членовете на съвета. Той обвиняваше Томовото П[остоянно] присъствие и оправдаваше Временното такова на чисто идейна база. В съвета Ботев заяви, че ще се подчини на резолюцията и решенията на съюзния съвет с Г. Йорданов само тогава, когато борбите съюзни се направляват с оглед с

принципите и уставни положения на съюза, и че той ще е там, където още са болшинството от съюзните членове, и няма да отиде в разрез с техните разбирания. Съюзният съвет взема резолюция, с която порицава Временното П[остоянно] присъствие и го подканя да спре вестника си и се откаже от по-нататъшната си дейност. Дава доверието си на Томовото П[остоянно] присъствие, като го допълня с още три лица. Всичко стават осем души вместо пет. Трите лица, които го допълнят, са: Ал. Радолов, Ст. Златев и Ф. Зографски. Неподчинилите се съюзни членове на резолюцията и решенията на Висшия съюзен съвет ще се считат за самоизключили се от съюза. След заседанията на В[исшия] с[ъюзен] съвет Ботев се отказва от редактирането на вестника „З[емеделско] знаме", орган на Временното п[остоянно] присъствие и се оттегля. Всичко това става мълком, без да се дадат обяснения във вестника от Временното п[остоянно] пр[исъствие]. Също премълчаха и не казаха нищо по резолюцията на с[ъюзния] съвет. Георги Йорданов престана да участвува във вестника. Томовият вестник съобщи, че той е напуснал Временното п[остоянно] присъствие, а другият вестник не даде никакви обяснения по този въпрос. Редакторството на вестника пое К. Муравиев и борбата на Вр[еменното] п[остоянно] присъствие продължи. През м. януари в цялата страна станаха околийски редовни събрания за избиране на дружбени настоятелства. Те бяха масово посетени от делегатите на селските дружби. Личеше, че интересът на съюзните членове по борбите на двете постоянни присъствия се бе доста усилил и те идваха масово на събранията, както преди 9 юни, макар и през пречки, само да могат да вземат участие в разрешаването на борбите в съюзната управа. Първият въпрос от дневния ред бе този по борбите в съюза. Въпреки заплашването на делегатите от участвуването в събранието на върховния съюзен съвет и други подготвени за тая цел от десничари, да не се дебатира по този въпрос, че той е предрешен от Висшия съюзен съвет, и че които ще са в защита на Временното п[остоянно] присъствие ще се считат за самоизключили се и трябва да напуснат събранието, селските делегати с всички усилия, дори и с бой, поставиха въпроса за борбите в съюза пръв в дневния ред, и дебатите започваха много разгорещено. В споровете се стигна до взаимни обиди и силни обвинения си хвърчаха едни на други. Част от делегатите взимаха решително страната на Временното п[остоянно] присъствие, а болшинството от тях не взеха нито една страна а искаха помирение на двете страни до конгреса. Проличаваше болката на болшинството от делегатите от страха да не се разцепи съюзът. Затова те не взимаха страна. Болшинството от делегатите не се подчиниха на решенията на съюзен съвет и го обявиха за незаконен. Никой от десничарите не се осмеляваше да вземе открито страната на Томов, нито пък да го брани от нападките, защото негодуванието против него бе голямо. Част от делегатите в споровете изтъкваха, че борбите са за големство, а не идейни и ние трябва и едните и другите да изпъдим от съюза. Но всички бяха по-близко до Временното п[остоянно] присъствие, ако не му взеха страната, това се дължи на страха да не се разцепи съюзът. Всички бранеха неговото единство. Участвувайки в едно дружбено околийско събрание всички делегати с изключение на няколко души обясняваха тази борба с думите: „Да не е той, а да съм аз". Това им са различията. А един делегат, прост селянин ето що каза: „Другари, когато нас тук ни бият и изтезават, те се борят кой да се качи на нашия гръб, без да си имат хабер за нашето положение; да дадем ритника и на едните и на другите. Когато детето е лакомо, постави му в боба лютива пиперка и ти ще го отучиш от лакомството. Да направим с тях същото..." Около в пет околии взимат резолюции, с които дават доверието си на Врем[енното]

п[остоянно] присъствие, толкова подкрепиха и допълненото П[остоянно] присъствие, а другите околии осъдиха и двете п[остоянни] присъствия и оставиха в конгреса да се изкажат. Болшинството от съюзните членове бранеха единството на съюза.

Временното п[остоянно] присъствие продължаваше да води борбата, но то чувствуваше близката си капитулация. Вестникът им от ежедневник започна да излиза три пъти седмично. За да не капитулират срамно, те потърсиха компромис с Постоянното присъствие при каквито и да са условия само и само да не дойдат до положението на открита молба на разкаяли се грешници. Посредници за преговори с П[остоянното] присъствие им послужиха трите лица, с които то се допълни. Също секретарят на съюза Г. Марков, който бе избран с гласовете на тримата души. Преговорите са се водили скрито. Те са стигнали до споразумение на следна база: Муравиев и Гичев влизат в редакцията на вестника, а Георги Йорданов в организационния апарат на съюза. Споразумението е лично, а не идейно. За това споразумение П[остоянното] присъствие съставя протокол, който не е подписан от Томов и Омарчевски. Въпреки това споразумение лицата от Времнното п[остоянно] присъствие се чувствуват чужди в Постоянното присъствие. Във вестника те не могат прокарат нищо свое. При заседанията на П[остоянното] присъствие тях не ги канят.

Затова пък те работят долу в дружбите, като поддържат постоянни агитатори. Когато в провинцията се провеждат събрания и П[остоянното] присъствие изпраща десничар, те от своя страна изпращат контраагитатор – центрист. Засилват агитационния си апарат и отсега усилено се готвят за конгреса. За забелязване е че разполагат с достатъчно парични средства, които получават през сръбската легация, но кой е първоизточникът не знаем. Съмняваме се в сръбското правителство.

Становището на левицата по борбите на двете постоянни присъствия се състои в това, че тя порица този начин на преврати, като посочи за виновник Томовото п[остоянно] присъствие и заби тревога, че единството на съюза е в опасност. Открито тя не взима страната на Временното п[остоянно] присъствие по причина, че неговата борба не бе идейна, но малко несмислено, неясно тя му даваше аванс. Левицата настоява след споразумението да изнесат базата, на която са се споразумели, и характеризира това споразумение като чисто персонно. След споразумението левицата общо с центристите води борба срещу десничарството. В борбата тя много по смела и ясна отколкото центристите.

Засега влиянието на центристите всред дружбите е по-голямо от това на левицата по причина, че левицата няма организационен апарат, какъвто центристите си създават. С формирането на такъв апарат влиянието ще надмине това на центристите.

Част от лицата, които работят в центъра на съюза са левичари. Такива са: Г. Йорданов, Д. Гичев и др., които при удобен момент ще напуснат центъра и заработят за левицата. Там те са платими. В агитацията си вършат и нашето дело.

Участието на левицата в конгреса на съюза и предконгресната ѝ борба. Борбата засега с десничарите в съюза се води общо с центристите, като инициативата е тяхна, по причина, че левицата няма ръководен център и парични средства за заплащане агитаторите си. Ако такива тя добие в по-бързо време, тя ще засили своята дейност и разшири влиянието си. Поради голямата икономическа криза в страната, левицата не ще бъде представена добре в конгреса, който се

насрочва на 7 април в Ст. Загора, Южна България, по причина, че много от нашите делегати няма да отидат поради нямане средства за пътуване. Това се отнася за делегатите от Северна България. Това обстоятелство ще използува десницата и изпрати само свои делегати. Нужни са парични средства за подпомагането на делегатите левичари, също и за печатна пропаганда и словесна такава в дните пред конгреса и в самия конгрес. Изгледите за успеха в конгреса са на страната на центристите, подпомагани от левицата. Според изчисленията, направени с оглед на настроението на съюзните членове, които отсега определят своето становище в конгреса, очакват се резултатите 75% центристи и левичари срещу 25% десничари.

Поради паричната пречка да дойдат делегатите на левицата от Северна България, тя ще съсредоточи вниманието си в Южна България, откъдето ще докара повече делегати, с които ще влияе на конгреса. Ще загуби в това отношение, че няма да може да избере свои представители от Северна България. Резултатите, които би добила на конгреса, ще се определят от получените навреме средства.

Борбата на десницата пред конгреса. Десницата също не спи. Със обявяването датата на конгреса тя започна своята агитация. Депутатите, които са открито на нейната страна – Н. Борисов и М. Дилянов са постоянно в агитация и кръстосват цялата страна. В нейна помощ е и властта, която още от по-рано се опитва да се меси в организационната работа на дружбите, като взима страната на десничарството, насърчава го и го покровителствува, преследва левицата. Средствата на десничарите в агитацията са: обещания за скорошно идване на власт, подкупи и най-мощното им средство заплашване и заблуждаване.

Положението на вестника ни. Тиражът на вестника за сега е 3 500 екз. и е с тенденция да се увеличава. Списването му до сега не е било по-разнообразно, причината е нямане средства да се заангажират повечето работници в него. Администрацията му и кореспонденцията с дописниците из провинцията е вече организирана и за в бъдеще може да се очаква разширение на връзките му с дружбите и разнообразието му в списване, като няма да се отмине нито един обществен или политически въпрос на деня.

Ако досега в списването му е имало някакви колебания в идейните борби вътре в съюза и не взимане своевременно становище, както и при пропагандирането идеята за трудовия блок, това се дължи на липсата на ръководен център, който да обмисля различните новоизникнали въпроси от различен характер и взима становище по тях. Тази работа досега се е изпълнявала от другаря Тодоров, който сам е определял пътя на борбата, като едновременно е запазил положението на добър съюзен другар, работещ за единството на съюза. Малкото резултатна работа досега той обяснява само с липса на средства и ръководен център и връзка с Кр[естинтер]на. Поради тъй бавната и не толкова решителна борба на левицата, някои от другарите, които работят във вестника, негодуват против него, като го винят за тази бавност, понеже не знаят истинската причина затова. Ето защо другарят Тодоров и Попов решават да изпратят постоянен човек, който да представлява левицата на БЗНС пред Кр[естинтер]на; та по такъв начин да се даде правилен и бърз ход на борбата що левицата има да води в бъдеще, да представи досегашната ѝ дейност и да бъде в постоянен контакт с нея и ѝ дава упътвания съобразно решенията на Кр[естинтер]на, като има предвид истинското положение на нещата в З[емеделския] съюз и страната, което те постоянно ще му

донасят. За представител избират мен, Лазар Станев, интерниран от две години в родното ми село, и въпреки всички възможни постъпки за отменяване мярката за неотклонението ми, резултати не получаваме. Извиквайки ме бързо, аз се отклоних и дойдох в София. За друго отклонение имам заведено дело. Научавайки за какво се касае извикването ми, не одобрих решението им да дойда преди да съм се легализирал. Но изправен пред свършен факт аз се съгласих да дойда тук. В дните преди тръгването ми получихме вашето писмо, в което едно от исканията ви е да изпрати левицата свой човек да я представлява при Кр[естинтер]на.

Натоварен съм да направя следните искания, от които най-бързите са тези, отнасящи се по подготовката на конгреса.

1. Веднага да се отпуснат парични средства, ако такива има, нужни за борбата около конгреса за агитацията печатна и словесна, плащане пътните разноски на делегатите и др. Отпусната сума по възможност да се предаде в най-скоро време и да съответсвува на нуждите.

2. Защо досега не е изпратена спогодбата уговорена с другаря Тодоров? Бързо да се изпрати, за да се отпочне организираната борба на левицата в БЗНСъюз.

3. Отпускане редовно средства и определянето на тяхното количество, за да се води борбата системно[...][5]

4. Даване възможност на нашите другари през летния сезон да направят едномесечна екскурзия в Съв[етска] Русия.

5. Приемане до 10 младежи в Съв[етска] Русия да следват политичсеки школи, от които ще има 5 души по-малки от 15 години.

6. Борбата на левицата в З[емеделския] съюз да бъде независима от БКП. За тая цел се и изпраща представител при К[рестинтер]на. БКП може да ни бъде само съветница.

Получените досега парични средства в български левове.

Левицата на БЗНСъюз е получила до 4. III. 1927 г. всичко 148 000 лева. От която сума са изразходвани за печат и хартия на вестника и заплати на редактори 120 000 лв., за организационни цели – 28 000 лв.

За в бъдеще за издаването на вестника два пъти седмично и за заплата на лицата, влизащи в центъра и окръжни агитатори са нужни следните парични средства:

I. ЗА ВЕСТНИКА

1. За печат и хартия по 2 000 лв. на брой – 8 броя	– 16 000 лв.
2. Заплата на 2-ма редактори по 3 000 лв.	– 6 000 лв.
3. Заплата за коректор и завеждащ чуждия отд. във вестника.	– 2 000 лв.
4. Хонорари на различни лица	– 2 000 лв.
5. Заплата на администратор	– 2 000 лв.
6. Заплата на експедитор	– 800 лв.
7. За експедиция на вестника на брой по 260 лв.	– 2 080 лв.
8. Купуване на чужди вестници	– 500 лв.
9. Наем на помещение за редакция и администрация	– 2 000 лв.
Всичко	– 33 380 лв.

II. ОРГАНИЗАЦИОНЕН АПАРАТ

1. Заплата на 5 души, влизащи в ръководния център, по 5 000 на лице		– 25 000 лв.
2. Заплата на 10 души окръжни организатори, по 3 000 на лице		– 30 000 лв.
(агитаторите и лицата от центъра, когато са в обиколка, си заплащат сами превозните средства).		
3. Командировки		– 5 000 лв.
4. За квартира в София		– 3 000 лв.
	Всичко	– 63 000 лв.

Заб[ележка]. При възможност да се отпуснат средства и за известно число околийски агитатори, по 2 000 лв. на лице.

Всичко за вестника и организационния апарат – I		– 33 380 лв.
	II	– 63 000 лв.
	Всичко	– 96 380 лв.

ЗА МЛ[АДЕЖКИЯ] З[ЕМЕДЕЛСКИ] СЪЮЗ СА НЕОБХОДИМИ СЛЕДНИТЕ СРЕДСТВА:

I. За седмично списание

1. Печат и хартия на брой 2 000		– 8 000 лв.
2. Заплати на двама редактори		– 4 000 лв.
3. Експедиция на списанието		– 800 лв.
4. Помещение за редакция – 800 лв.		
	Всичко	– 13 600 лв.

II. Заплати

1. Трима души център – по 3 000 лв	– 9 000 лв.
2. Четирима организатори за цялата страна - по 2 000 лв.	– 8 000 лв.
Всичко за Мл[адежки] з[емеделски] съюз	– 30 600 лв.

Всичко: за левицата на БЗНС	**96 380 лв.**
за МЗС	**30 600 лв.**
Общо всичко за двата съюза	**126 980 лв.**

Това е минималната сума необходима да се започне цялостна организационна дейност, която ще даде сигурни резултати.

Забележка. Нужно и необходимо е за конгреса на Мл[адежкия] з[емеделски] съюз и за предизборната агитация за законодателните избори да се отпуснат отделни средства.

ЦДА, ф. 3 Б, оп. 4, а.е. 173, л. 8–19. Оригинал. Ръкопис.

---

[1] Псевдоним на Г. Драгнев

[2] Има се предвид пребиваването на Г. Драгнев в Москва, в Международния селски съвет през май 1926 г.

[3] Става дума за подписаната в Москва Спогодба между БКП и левицата в БЗНС *(Вж док. – 181.)*. По конспиративни причини при завръщането си в България той не я носи със себе си. Тя се изпраща на ИБ на ЦК на БКП по каналите на Коминтерна. Но ИБ не я предава на левицата.

[4] Има се предвид министърът на вътрешните работи в правителството на Ал. Цанков Иван Русев.

[5] Изпуснатият текст съдържа данни за паричните средства, необходими за издаването на вестника и издържането на ръководния център. Те се повтарят с тези, изложени в края на документа.

№ 204

Директива на ЦК на БКП до левицата на БЗНС във връзка с тактиката ѝ на предстоящия конгрес на БЗНС, парламентарните избори и платформата на БЗНС[1]

[между 11 февруари и 5 април 1927 г.]

Драги другари,

Ние не получихме вашите съобщения за вътрешните борби в Съюза и за вашата работа по запазване единството на Съюза. Но ние узнахме, че в средата на миналия месец (11. II.) се е постигнало съглашение между двете Постоянни присъствия – между десните и центристите – и че общият конгрес е назначен на 5 април. Нам не ни е известно, каква е ролята на вашата група и нейното участие в работата на новото Постоянно присъствие. Най-важните моменти на това съглашение въвеждат вашата по-нататъшна работа в решителна фаза. От една страна, влизането на центристите в ръководството на Съюза отстрани преобладанието на десните в него и като че ли създава повече нормални условия за развитието на вашата работа вътре в Съюза. Но от друга страна, доколкото това съглашение се явява компромис, равносилен с капитулацията на центристите, като се отказват от самостоятелната борба на Съюза и като се съгласяват да отидат в коалиция с опозиционната буржоазия – вашата борба против десните се усложнява. В бъдеще вашата тактика, разбира се, трябва да има предвид запазване единството на Съюза и създаване на съюза между селяните и работниците. Но в настоящия най-близък период от време, вашата борба около свикването и работата на общия конгрес на Съюза ще има пред себе си следните задачи:

I. Да се иска и настоява, щото сегашното Постоянно присъствие на дело да изпълни съюзния устав и да проведе напълно принципа за вътрешносъюзната демокрация по отношение участието на всички дружби в конгреса със своите избрани делегати. Ако бъде проведено основното искане, т.е. участието в конгре-